

*A hangkapcsolatok kiejtése; A hangképzési bázis;
A hangfekvés, a hangmagasság; A hangsúly és a szünet;
A hangjelzés vagy dallam; A beszédtempó és ritmus;
A hangerő és a hangszín;
Az egyéni beszédstílus kialakítása;
Hogyan olvassunk föl? Előkészület szövegek bemutatására;
A beszéd- és írásmű tartalmi, szerkesztésbeli és megfogalmazási tudnivalói;
A beszédhibák.*

Követelménycinket is egységessé teszi a tanterv:
*Hangzós; a középhangsávnak megfelelő magasságú; köznyelvi dallamú;
nyugodt tempójú; ritmikus; nem túlságosan nagy hangerejű;
tiszta hangszínű; nem agyonhangsúlyozott és széttördelt;
az értelmi és érzelmi indítású modulációkkal változatosá tett;
a hangkapcsolatokat választékosan kiejtő beszéd.*

A fenti követelmények elérését biztosítja a program alapján megjelentetett *egységes jegyzet*. Ez tömören összefoglalja a hangtani és fiziológiai ismereteket, és változatos példatárat is tartalmaz a készségfejlesztés céljaira. A helyes és szép beszéd elsajátítását a jegyzeten kívül két *hangszalag* is segíti. Ezek valamennyi intézetnek rendelkezésére állanak. Az óvónő-, tanító- és tanárképzők *fokozatosan kiépítik saját nyelvi, illetve anyanyelvi laboratóriumukat*.

Nagy jelentőségű a *beszédalkalmassági vizsga*, amelyet már több esztendeje tartanak az óvónő- és tanítóképző intézetekben a felvételre jelentkezők számára. Ennek révén csak ép hangképzésű és beszédű jelöltek kerülnek intézeteinkbe.

Az elmondottakból kiviláglik, hogy a *beszédművelés társadalmi méreteiben szolgálja az anyanyelvi műveltség ügyét*. A beszédtechnikában és a megfogalmazásban jártas nevelők ugyanis megkönnyítik az ismeretek megértését és elsajátítását, és hangélményekkel is gazdagítják a tanulók érzelmi világát.

Többről van itt tehát szó, mint a fonomimika helyettesítéséről, ahogy a recenzens véli. Az oktató—nevelő tevékenység egészének kulcsát akarták megtalálni azok, akik ennek az új tárgynak a megszervezésében és bevezetésében az ügyhöz méltó igyekezettel és egyetértéssel részt vállaltak. A magyar nevelőképzés történetében első alkalommal folyik szervezett és a társadalmi várakozásnak megfelelő beszédoktatás.

HERNÁDI SÁNDOR (Budapest)

TÖRÉS

A Magyar Pedagógia legutóbbi számának tanulmányai plasztikusan ábrázolták a fejlődésnek azt az erőteljesen és törvényszerűen érvényesülő fősodratát, amely a 17. század tudományos-technikai forradalmától a jelenkor technikai-tudományos forradalmán át a jövőbe vezet. JOSEF POLISENSKY professzor magvas tanulmánya („Társadalmi és tudományos forradalmak a 17. században”), a COMENIUS-féle Consultatio-részletek „a világ megjobbításáról”, illetőleg ERDEY-GRÚZ TIBOR a jelen és a jövő — kiszámítható, ugyanakkor elképesztő — perspektíváit felvázoló nagyszabású tanulmánya („A tudományos-technikai forradalom és a nevelés”), bár bizonyára a véletlenszerűen egybeeső két alkalom, az V. Magyar Nevelésügyi Kongresszus és a Comenius-évforduló jóvoltából került egymás mellé, mégis igen jól összekapcsolódtak: az olvasó számára egységes képet nyújtottak a tudomány és a technika kikerülhetetlen fejlődéséről, s benne a nevelés szerepéről.

Ez — a múltból a jelenen át a jövőbe tartó — ragyogó tudományos-technikai fejlődés-ív azonban egy helyen mintha megtört volna. Ugyanennek a számnak az utolsó oldalán ezt olvasom: „E szám szerkesztési munkálatai befejeződtek 1970. október 26-án.” A posta viszont ugyanezt a számot csak 1971. április 5-én kézbesítette könyvtárunknak. Majdnem hat hónap, majdnem fél esztendő kell tehát jelenleg egy száz oldalas füzet nyomdai előállításához! És nem is egy tized-huszadrangú egylet, hanem az ország legelső tudományos testületének, a Magyar Tudományos Akadémiának kiadványáról van szó! Az akadémiai folyóiratoknál, szinte kivétel nélkül minden esetben, ilyen beláthatatlanul hosszú egy-egy szám nyomdai átfutásának ideje. Fejlődésről itt, ebben az esetben, tehát nem beszélhetünk. Vajon miért nem?

MAGYAR ISTVÁN (Szeged)